

PRIIMTI TEKSTAI

P8_TA(2016)0450

ES ir Turkijos santykiai

2016 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl ES ir Turkijos santykių (2016/2993(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas, ypač į 2016 m. spalio 27 d. rezoliuciją dėl žurnalistų padėties Turkijoje¹ ir 2016 m. balandžio 14 d. rezoliuciją dėl 2015 m. ataskaitos dėl Turkijos²,
 - atsižvelgdamas į 2016 m. lapkričio 9 d. Komisijos paskelbtą 2016 m. metinę ataskaitą dėl Turkijos (SWD(2016)0366),
 - atsižvelgdamas į 2005 m. spalio 3 d. ES derybų programą Turkijai,
 - atsižvelgdamas į 2016 m. liepos 18 d. Tarybos išvadas dėl Turkijos,
 - atsižvelgdamas į 2014 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 231/2014, kuriuo nustatoma Pasirengimo narystei paramos priemonė (PNPP II)³,
 - atsižvelgdamas į teisę į saviraiškos laisvę, įtvirtintą Europos žmogaus teisių konvencijoje (EŽTK) ir Tarptautiniame pilietinių ir politinių teisių pakte (TPPTP), kurių šalis yra Turkija,
 - atsižvelgdamas į Europos Tarybos žmogaus teisių komisaro memorandumus,
 - atsižvelgdamas į Europos Tarybos žmogaus teisių komisaro 2016 m. liepos 26 d. pareiškimą dėl priemonių, kurių imtasi paskelbus nepaprastąją padėtį Turkijoje,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 123 straipsnio 2 ir 4 dalis,
- A. kadangi Europos Sąjunga ir Europos Parlamentas griežtai pasmerkė nepavykusį karinį perversmą Turkijoje ir pripažino teisėtą Turkijos valdžios institucijų pareigą patraukti baudžiamojon atsakomybėn asmenis, kurie atsakingi už mėginimą įvykdyti šį perversmą ir su juo susiję;

¹ Priimti tekstai, P8_TA(2016)0423.

² Priimti tekstai, P8_TA(2016)0133.

³ OL L 77, 2014 3 15, p. 11.

- B. kadangi Turkija yra svarbi partnerė ir tikimasi, kad, kaip šalis kandidatė, ji laikysis aukščiausių demokratijos standartų, įskaitant pagarbą žmogaus teisėms, teisinės valstybės principui, pagrindinėms laisvėms ir visuotinei teisei į teisingą bylos nagrinėjimą; kadangi nuo 1950 m. Turkija yra Europos Tarybos narė, taigi turi laikytis EŽTK;
- C. kadangi represinės priemonės, kurių Turkijos vyriausybė ėmėsi paskelbus nepaprastąją padėtį, yra neproporcingos ir pažeidžia Turkijos konstitucijos saugomas pagrindines teises ir laisves, demokratines vertybes, kuriomis grindžiama Europos Sąjunga, bei TPPTP; kadangi nuo tada, kai buvo mėginta įvykdyti perversmą, valdžios institucijos suėmė 10 Turkijos Didžiosios Nacionalinės Asamblėjos narių, priklausančių opozicinei Liaudies demokratinei partijai (HDP), ir apie 150 žurnalistų (tai didžiausias pasaulyje tokių suėmimų skaičius); kadangi sulaikyti 2 386 teisėjai ir prokurorai bei 40 000 kitų asmenų, iš kurių daugiau kaip 31 000 tebėra suimti; kadangi, remiantis Komisijos 2016 m. ataskaita dėl Turkijos, 129 000 viešojo sektoriaus darbuotojai tebėra nušalinti (66 000) arba buvo atleisti (63 000), nors daugumai jų iki šiol nepateikti jokie kaltinimai;
- D. kadangi Turkijos Prezidentas R. T. Erdogan ir Turkijos vyriausybės nariai paskelbė ne vieną pareiškimą dėl mirties bausmės gražinimo; kadangi Taryba savo 2016 m. liepos 18 d. išvadose dėl Turkijos pakartojo, kad tvirtas mirties bausmės atsisakymas yra esminis Sąjungos *acquis* aspektas;
- E. kadangi yra kilęs didelis susirūpinimas dėl sąlygų, kuriomis laikomi po žlugusio mėginimo įvykdyti perversmą sulaikyti ir suimti asmenys, taip pat dėl griežtų saviraiškos laisvės bei spaudos ir žiniasklaidos suvaržymų Turkijoje;
- F. kadangi derybų programos 5 dalyje numatyta, kad tuo atveju, jei Turkijoje būtų nuolat rimtai pažeidžiami laisvės, demokratijos, pagarbos žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms bei teisinės valstybės principai, kuriais grindžiama Sąjunga, Komisija savo iniciatyva arba paprašyta trečdalis valstybių narių rekomenduotų stabdyti derybas ir pasiūlytų sąlygas deryboms galimai atnaujinti;
- G. kadangi laikinas derybų sustabdymas reikštų, kad dabartinės derybos būtų išaldytos, nebūtų pradėtos derybos dėl jokių naujų skyrių ir nebūtų imtasi jokių naujų iniciatyvų, susijusių su ES derybų programa Turkijai;
1. griežtai smerkia neproporcingas represines priemones, kurių Turkijoje imtasi po nesėkmingo mėginimo įvykdyti karinį perversmą 2016 m. liepos mėn.; tebėra įsipareigojęs išsaugoti Turkijos santykius su ES; tačiau ragina Komisiją ir valstybes nares inicijuoti laikiną vykstančių stojimo derybų su Turkija išaldymą;
 2. yra pasiryžęs persvarstyti savo poziciją, kai Turkijoje bus atsisakyta neproporcingų priemonių, taikomų paskelbus nepaprastąją padėtį; savo vertinimą pagrįs atsižvelgdamas į tai, ar visoje šalyje atkurta pagarpa teisinės valstybės principui ir žmogaus teisėms; mano, kad tinkamas metas imtis tokio vertinimo būtų atšaukus nepaprastąją padėtį;
 3. pakartoja, kad, Turkijos vyriausybei gražinus mirties bausmę, stojimo procesas būtų oficialiai sustabdytas;

4. pažymi, kad iki šiol Turkija nėra įgyvendinusi 7 iš 72 vizų režimo liberalizavimo plano reikalavimų, keletas kurių yra ypač svarbūs;
5. pažymi, kad Turkijai svarbus muitų sąjungos stiprinimas; pabrėžia, kad darbo, susijusio su muitų sąjungos stiprinimu, sustabdymas šaliai turėtų didelių ekonominių padarinių;
6. reiškia didžiulį susirūpinimą dėl pareiškimų, kuriais abejojama Lozanos sutartimi – remiantis ja buvo apibrėžtos šiuolaikinės Turkijos sienos ir prisidėta prie beveik šimtą metų trunkančios taikos ir stabilumo regione užtikrinimo;
7. ragina Komisiją laikotarpio vidurio peržiūros ataskaitoje dėl PNPP, kurią numatyta parengti 2017 m., atsižvelgti į naujausius įvykius Turkijoje; prašo Komisijos išanalizuoti galimybę padidinti paramą Turkijos pilietinei visuomenei naudojantis Europos demokratijos ir žmogaus teisių rėmimo priemone;
8. ragina Europos Komisiją, Europos Tarybą ir Venecijos komisiją pasiūlyti papildomą teisinę pagalbą Turkijos valdžios institucijoms;
9. pabrėžia, kad ES ir Turkijos santykiai strategiškai svarbūs abiem šalims; pripažįsta, kad Turkija yra svarbi ES partnerė, tačiau politinę valią bendradarbiauti turi rodyti abi partnerystės šalys; mano, kad Turkija tokios politinės valios nerodo, nes dėl vyriausybės veiksmų Turkija vis labiau tolsta nuo Europos kelio;
10. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Komisijos pirmininko pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai, Tarybai, Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams bei Turkijos vyriausybei ir parlamentui.